

بازنمایی نادرست وضعیت زنان ایران برای امریکا مصرف داخلی دارد

یکی از اهداف رسانه‌ها در جوامع امروزی عبور از مرزهای فرهنگی است. این روزها در بین نظامیان، فرهنگی‌ها و اقتصاددان‌ها از واژه‌های جنگ‌شناختی - جنگ ترکیبی بسیار استفاده می‌شود و می‌توان به صراحت گفت پس از اینکه دشمن با برنامه‌ریزی‌هایی همچون جنگ تحمیلی، ترور دانشمندان و تحریم‌ها در رسیدن به اهدافش ناکام و دستش از همه جا کوتاه ماند، با برنامه‌ریزی جنگ ترکیبی، اسلام و مذهبی‌بودن جامعه ایران را هدف قرار می‌دهد و با ابزار رسانه تلاش می‌کند با تکثیر فرهنگ غربی به مرزهای فرهنگی کشور و نفوذ به باورها و اعتقادات جامعه و با از بین بردن بنیان خانواده‌ها و به دنبال آن هرج‌ومرج در جامعه به مطامع خود دست یابد. اینها موضوعاتی است که در گفت‌وگو با خانم ایزابل فیورلا، خبرنگار امریکایی نشر به آر‌تی اینترنشنال و یکی از میهمانان جشنواره رسانه‌ای خورشید به بحث و بررسی نشستیم. ■ ■ ■

نگاه شما در مقایسه آزادی زنان ایرانی با دیگر کشورهای مسلمان با کشورهای اروپایی و امریکایی چگونه است؟

نگاه هر فردی با توجه به بازمیانه رسانه‌ها و وقایع رویدادهای آن جامعه سرچشمه می‌گیرد و آنچه تا به امروز از زنان ایران تصور می‌کردم، زنانی بدون آزادی بود که با ظلم و ستم زیادی مقابله می‌کنند، ولی اکنون که با تمام نگرانی‌ها و استرسی که داشتم به ایران سفر کرده‌ام، تناقض‌های زیادی در رسانه‌ها با وضعیت موجود مشاهده می‌کنم. برعکس آنچه رسانه‌های غرب از زن ایرانی بازنمایی کرده بودند، زنان ایرانی اصلاً زنان سرکوب‌شده و در غل و زنجیر نیستند! بلکه آنها در کنار مسئولیت خانواده‌داری مسئولیت‌های اجتماعی در حوزه‌های فرهنگی، ورزشی و اقتصادی هستند و برخلاف زنان امریکایی که فقط دغدغه ظاهر دارند که چه بپوشند و چگونه در جامعه‌ظاهر بشوند، آنها با نقش رهبری که در همه زمینه‌ها انجام می‌دهند، حضور پررنگی در جامعه دارند.

هدف رسانه‌ها به خصوص رسانه‌های غرب از بازنمایی منفی زنان مسلمان و زنان ایرانی چه می‌تواند باشد؟

در امریکا اصلاً آنگونه که رسانه‌ها می‌گویند به نقش زنان در حوزه‌های فرهنگی و سیاسی توجه نمی‌شود و در مقابل آن رسانه‌های غربی با هدف دخالت در امور سیاسی ایران با بازنمایی نادرست از زنان ایرانی - که مثلاً مورد ظلم و ستم قرار می‌گیرند و آزادی ندارند - تلاش می‌کنند بی‌توجهی دولت خود را در امور زنان با روایت‌های نادرست از زنان ایرانی و اسلام‌هراسی همپوشانی کنند، به طوری که افکار عمومی در امور بین‌الملل را متوجه زنان ایرانی کنند.

با توجه به اینکه تصویر نادرست از فضای زنان ایران داشته‌اید، آیا برای اسفند ایران محدودیت یا ممنوعیت از طرف دولت امریکا وجود داشت یا این نگرانی از جانب خودتان بوده است؟

مطمئن هستم به محض اینکه برگردم، مشکلاتی از طرف دولت امریکا متوجه من خواهد شد که باید پاسخگو باشم، فقط دلخوشم به اینکه فعلاً ساکن مسکو (روسیه) هستم و تا زمانی که وارد امریکا شوم، خطری متوجه من نمی‌شود و همچنین دوستان و آشنایان زیادی بر اساس آنچه رسانه‌ها از ایران و زنان ایرانی بازنمایی کرده بودند، جامعه ایران را مورد قضاوت قرار داده بودند و از اینکه من به ایران سفر می‌کنم، نگران بودند، چون کشور ایران را کشوری ناامن برای زنان می‌دانستند و اصرار داشتند سفرم به ایران را کنسل کنم، ولی اکنون خیلی خوشحالم که به ایران سفر کرده‌ام و آنچه حقیقت دارد و واقعیت است، خودم مشاهده می‌کنم و با فرهنگ ایرانی‌ها آشنا شده‌ام که به محض اینکه برگردم از ایران و استقلال زنان ایرانی خواهم گفت.

مردم ایران به دلیل تحریم‌های امریکا مشکلات زیادی را در زندگی‌شان تحمل می‌کنند، پرخورد آنها را با شما که یک امریکایی هستید چگونه دیدید؟

مردم ایران خیلی باصفا و میهمان‌نواز هستند و برخلاف اینکه دولت امریکا به دلیل مسائل سیاسی، مشکلات اقتصادی زیادی برای‌شان ایجاد کرده است ولی آنها این را متوجه هستند که مسائل سیاسی کشور امریکا از جمله تحریم‌ها که اقتصاد ایران را دچار مشکل کرده کاملاً موضوعی سیاسی است و هیچ ارتباطی با ملت آن کشور ندارد. از روزی که وارد ایران شدم با ملت آن کشور کامل هستم و آنچه رسانه‌ها از عقب‌ماندگی ایران و زنان ایرانی نشان می‌دادند را اصلاً مشاهده نکرده‌ام بلکه با توجه به مشکلاتی که به واسطه تحریم‌هایی که کشورهای امریکا و بریتانیا

نگاه

نگاهی به باور رایج در عامه مردم و مقایسه آن با احکام شرعی

پزشک محرم نیست!

جاری شدن این قواعد است که محرمیت اتفاق می‌افتد و در غیر این صورت ممکن نیست.

راه‌های ایجاد محرمیت زن و مرد نامحرم تنها از سه راه به یکدیگر محرم می‌شوند که این سه راه انحصاری عبارت‌اند از:

۱- نسب؛ همان ارتباط فامیلی است که عده‌ای از باطقی پدر و مادر یا یکدیگر نسبت فامیلی پیدا می‌کنند. مانند برادر و خواهر یا عمه و برادرزاده و مانند آن.

۲- رضاع؛ محرمیت از راه شیر خوردن است. اگر زنی با شرایطی که در کتاب‌های فقهی آمده است، نوزاد پسری را شیر دهد، خود آن زن در آینده به آن پسر بچه محرم خواهد بود.

۳- **مصاهره**: از تباط فامیلی است که از طریق ازدواج به وجود می‌آید. مثلاً داماد به مادر زن و مادر بزرگ همسر خود محرم می‌شود. اگر پزشک به وسیله یکی از این راه‌ها به بیمار خود محرم است که هیچ و اگر هیچ کدام از این عناوین در مورد او صدق نمی‌کند، به هیچ عنوان به بیمار محرم نیست و نخواهد بود، حتی یک لحظه.

از مسلمات دین اسلام این است که لمس(به معنی تماس مستقیم با بدن، اعم از اینکه این تماس از سطح پوست بدن باطریق بدن موی سر یا ناخن‌ها) نامحرم و نظر به او شرعاً حرام است. اما این حرمت هم مانند سایر محرمات اگر در شرایط اضطرار قرار گرفت، به مقدار لازم از آن چشم‌پوشی می‌شود. مانند خوردن گوشت مردار که هر چند خوردن گوشت حیوانی که خودش مرده است، شرعاً حرام است، اما اگر انسان در حالت اضطرار قرار گرفت، یعنی ادامه زندگی او بسته به خوردن چنین گوشتی بود، آنگاه جایز بلکه واجب است که به مقدار ضرورت یعنی مقداری که اضطرار او رفع شود از آن گوشت بخورد. در مسئله مورد بحث نیز اگر نجات جان یا درمان بیمار متوقف بر نظر یا لمس پزشک نامحرم شد، او باید تنها به مقداری که لازم است و نه بیشتر بیمار نامحرم خود را نگاه یا لمس کند و بیشتر از آن مقدار برای هر دو گناه محسوب می‌شود.

نگاه

نگاهی به باور رایج در عامه مردم و مقایسه آن با احکام شرعی

زنان خانه‌دار را هم دریابید

■ مینا هاشمی مزرعه

همیشه و همه جا این طور بوده است که در ازای کاری که انجام می‌شود مبلغی به عنوان حق الزحمه در اختیار شخص انجام‌دهنده کار می‌گذارند، البته برای هر شغلی یک وجهه اجتماعی در نظر می‌گیرند، بعضی شغل‌ها دارای وجهه‌ای خوب و شناخته‌شده در جوامع هستند، مثل دکتر، مهندس، معلم، مکانیک و غیره که در نظر همه شناخته‌شده هستند اما آیا تا به حال به شغلی که همه‌مان با آن آشنایی داریم و حتی مسئولیت بسیار مهمی نیز در زیر ساخت تمام جوامع دارد ولی هیچ‌وقت به صورت رسمی پذیرفته نشده است، به صورت منطقی فکر کرده‌ایم، این شغل بسیار مهم «خانه‌داری» است که پر از مسئولیت و سختی است ولی هیچ‌گاه به صورت شایسته مورد توجه قرار نگرفته است.

یک زن خانه‌دار کارهای مختلفی انجام می‌دهد که مهم‌ترین آن ایجاد انسجام بین اعضای خانواده و در عین حال به وجود آمدن کانون گرم خانواده و دورهم جمع شدن اعضای آن است.

خانم خانه‌دار یک آشپز، کارگر خدمات، اتوشو، پرستار تمام‌وقت، معلم خصوصی، سرویس‌مدرسه و یک روان‌شناس است که باید تمام نراحتی‌های اعضای خانواده

را درک و برای آنها راه‌حل پیدا کند. او یک مسئول و یک حسابدار است که باید با میزان پول مشخصی خرید یک ماه خانه را انجام دهد و طوری برنامه‌ریزی کند که سر ماه پول یک نیارود و از همه مهم‌تر اینکه شاید بیشتر مشکلات خانه را همه‌از چشم او ببینند.

مگر نه اینکه گفته شد در ازای انجام هر کاری شخص باید حقوقی دریافت کند، پس چرا در ایران کارهایی که گفته شد و شاید موارد بیشتری را نیز شامل شود انظوره که باید به خانم‌های خانه‌دار بها داده نمی‌شود و تمام این حق‌وحقوق شامل کارشان نمی‌شود و در اکثر جوامع توجهی به آن نمی‌شود.

مگر یک کودک موفقی از دامن یک مادر توانا به عمل نمی‌آید. مگر زنان مسئولیت فرزندآوری و تربیت فرزندان را بر عهده ندارند و مسئولان و دولت‌انتظارافرازش جمعیت را ندارند، پس چرا برای زنان خانه‌دار حق و حقوقی به اندازه کسانی که در بیرون از منزل کار می‌کنند قائل نیستند.

با این وضعیتی که در اکثر جوامع به لحاظ شرایط اقتصادی وجود دارد و در کشور ما به دلیل تحریم‌های ناخواسته‌رانه از سوی کشورهای استعمارگر این مشکلات دوچندان شده است، خانم‌های خانه‌دار نیازهایی دارند که فقط با صرف هزینه برطرف می‌شود، آیا وقت آن نرسیده که به کار کردن زنان در خانه هم همچون کار کردن مردان در خارج از خانه توجه شود.

اگر زن و امثال من بیرون از منزل کار نمی‌کنیم، دلایل واضحی می‌تواند داشته باشد، چون دوست دارم فرزندان‌مان بار عاطفی بیشتری داشته باشند و مهر و محبت مادری و همسری را در داخل خانه به اعضای خانواده خود بی‌هیچ چشم‌داشتی هدیه کنیم چرا که همه می‌دانند فرزندانگی که در کانون گرم خانواده خود و پیش مادرشان تربیت و بزرگ می‌شوند با فرزندانگی که در خارج از محیط خانواده خود همچون مهد کودک‌ها هر شد می‌یابند، از بسیاری لحاظ متفاوت هستند و نیازی به گفتن این موارد نیست.

اینکه وقتی اعضای خانواده دور هم جمع می‌شوند، لباس‌ها تمیز، اتو شده و غذا آماده است، خانه ترتیمیز و مرتب است، تکلیف درسی فرزندان به درستی انجام شده و بیخجال و کابینت‌ها مرتب و طبق برنامه زندگی از خوراکی و وسایل مورد نیاز بر شده است و بی‌نظمی دیده نمی‌شود، کار کمی است! اینکه بقیه احساس می‌کنند یک خانم خانه‌دار از صبح تا شب بی‌کار و در حال استراحت و خوشگذرانی است درست است؟ پس این همه کار را چه کسی انجام داده است؟ ای کاش کمی بیشتر به این شرح ارج و قرب قائل می‌شدند.

و فشار رسانه‌ای برای ایران ایجاد کرده‌اند تا مانع رشد ایران بشوند، ایران را یک کشور در حال رشد و توسعه می‌بینم که توانسته است با تمام محدودیت‌هایی که دارد، از لحاظ علم و فناوری، نظامی و اقتصادی همپای کشورهای توسعه‌یافته رشد کند و به یک قدرت جدی در منطقه تبدیل شود که باعث تعجب و حیرت در دنیا به خصوص غرب شده است.

نقش زنان در رشد و توسعه ایران را چگونه می‌بینید؟

جهانپان می‌دانند اتحاد در یک جامعه، چه زن، چه مرد باعث رشد و ترقی کشورها می‌شود و نمی‌توان از نقش کلیدی و رهبری زنان در موفقیت ایران و اهمیت آن غافل شد و برخلاف امریکا که در بوق و کرنا کرده‌اند که زنان‌شان آزادی دارند اما زنان در زمینه‌های مختلف اقتصادی و فرهنگی بسیار تحت فشار هستند و شرایط سختی دارند. **چرا کشورهای غربی تلاش می‌کنند فرهنگ خود را غالب بر فرهنگ جوامع اسلامی کنند؟**

ایران و امریکا با دو فرهنگ و قوانین متفاوت هستند که سال‌هاست با یکدیگر مشکل دارند، ولی اصل احترام به فرهنگ‌ها و قوانین کشورهای باید رعایت شود. جامعه ایران به دلیل اسلامی‌بودن و اعتقادات مذهبی‌ای که دارد، نفوذ در عقاید و افکارشان را سخت کرده است، به همین دلیل امریکا بر اساس فرهنگی که دارد برای رسیدن به اهدافش و نفوذ در جوامع اسلامی به خصوص زنان تلاش می‌کند فرهنگ غربی را در کشورهای مسلمان و همچنین ایران تکثیر کند تا بتواند بر جوامع مسلمان مسلط شود.

پوشش زن ایرانی را چگونه دیدید؟

آنچه من با دیدن تصاویر زنان در ایران متوجه شدم، این بود که زنان ایرانی با پوشش‌های مختلفی که خودشان انتخاب می‌کنند، در جامعه حضور دارند و با علاقه به این فرهنگ تن داده‌اند و بعید است با پوشش و الگویی که فرهنگ جمهوری اسلامی ایران تعریف کرده و جزو قوانین آن است، مشکلی وجود داشته باشد. افرادی که با قوانین مشکل پیدا کرده و به بهانه حجاب و پوشش سر نامناسب‌کاری در جامعه برداشته‌اند، افرادی هستند که تحت تأثیر فرهنگ جوامع غربی و رسانه‌های غربی قرار گرفته‌اند.

■ حقوق‌زنان

ابطال صیغه محرمیت

نکاح در نظام حقوقی ایران، به ازدواج دائم و موقت تقسیم می‌شود. ازدواج موقت، یکی از روش‌های ازدواج است که در شروع و فقه نیز به رسمیت شناخته شده است. برای آنکه ازدواج موقت به طور صحیح واقع شود، به موجب مواد قانون مدنی، باید میزان مهریه و مدت عقد مشخص شود. احکام ازدواج دائم و موقت در بسیاری از موارد یکسان می‌باشد، اما در خصوص انحلال و بطلان، هر کدام از آنها مقررات مخصوص خود را دارند. در ازدواج موقت نیز مانند ازدواج دائم، ممکن است اختلافات و مشکلاتی میان زوجین ایجاد شود. حال این سؤال پیش خواهد آمد که آیا باطل کردن صیغه محرمیت، امکان‌پذیر است؟

پاسخ به این سؤال، در ضمن ماده ۱۱۳۹ قانون مدنی، مقرر شده است. به موجب این ماده: «طلاق، مخصوص عقد دائم است و زن منقعه، با انقضای مدت یا بطل آن از طرف شوهر، از زوجیت خارج می‌شود.» بر اساس بخش دوم این ماده، باطل کردن صیغه محرمیت، از دو طریق ممکن است: اولاً مدت‌زمان تعیین‌شده، به پایان برسد، ثانیاً بذل (بخشیدن) مدت، قبل از موعده، از سوی مرد صورت بگیرد.

روش سوم دیگری برای باطل کردن صیغه محرمیت در قانون مدنی پیش بینی شده است که آن، فسخ صیغه موقت قبل از موعده است. به موجب ماده ۱۱۲۰ قانون مدنی: «عقد نکاح، به فسخ یا به طلاق یا به بذل مدت در عقد انقطاع، منحل می‌شود.» بنابراین علاوه بر انقضای یا بذل مدت، امکان فسخ عقد نکاح موقت، در صورت وجود موارد جایز در قانون برای هر یک از طرفین وجود دارد.

انقضای مدت: یکی از شرایطی که سبب می‌شود نکاح موقت، به طور صحیح منعقد شود، تعیین مدت در آن است که هر زمان موعده آن برسد، صیغه عقد ازدواج موقت، بدون اراده طرفین و خود به خود، باطل می‌شود.

بذل مدت: یکی از روش‌های باطل کردن صیغه محرمیت، بذل مدت از سوی مرد است. در ماده ۱۱۳۹ قانون مدنی، این حق، انحصاراً به مرد داده شده است و فقط مرد، می‌تواند مدت باقی‌مانده از صیغه را ببخشد، اما اگر او و کاللی مبنی بر بذل مدت‌زمان صیغه، به همسر خود داده باشد، زن نیز می‌تواند به انجام این امر اقدام کند.

فسخ صیغه موقت قبل از موعده: یکی از طرق انحلال نکاح، فسخ آن از جانب یکی از طرفین است. در مواد ۱۱۲۱ تا ۱۱۲۸ قانون مدنی، موارد فسخ نکاح برای زوجین بیان شده است که شامل جنون(اعم از اینکه مستمرا یا ادواری باشد)، عنن، قرن، جذام، برص و موارد دیگر است.

آیا زن می‌تواند صیغه موقت را باطل کند؟

در صورت عدم رضایت شوهر، در صیغه محرمیت، آیا زوجه می‌تواند به صورت یک طرفه برای پایان دادن به صیغه موقت اقدام کند؟

باید گفت، همانند نکاح دائم، در عقد موقت نیز در موارد خاص، این امکان بسرای زن وجود دارد که به طور یک طرفه به صیغه محرمیت خاتمه دهد و برای باطل کردن صیغه موقت اقدام کند. این موارد عبارت‌اند از:

داشتن وکالت برای بذل مدت: چنانچه در جریان صیغه موقت، شوهر به زن، وکالت برای بذل مدت دهد، زن می‌تواند برای باطل کردن صیغه محرمیت، از طریق بذل مدت اقدام کند، بنابراین در پاسخ به این سؤال که آیا زن می‌تواند صیغه موقت را باطل کند؟ باید گفت، یکی از روش‌های باطل کردن صیغه محرمیت، وکالت داشتن برای بذل مدت است.

عسر و حرج زوجه: در شرایطی که مدت صیغه موقت، طولانی بوده و زوجه به دلایلی همچون سوء رفتار شوهر، اشتداد ای و یا وجود بیماری روانی در او، در عسر و حرج، یعنی سختی و مشقت شدید قرار گیرد، وی می‌تواند با مراجعه به دادگاه خانواده، درخواست الزام زوج به بذل مدت را به دادگاه، ارائه و صدور حکم بر الزام شوهر، بر بذل مدت را درخواست کند.

فسخ صیغه محرمیت: یکی دیگر از راه‌های باطل کردن صیغه موقت، فسخ نکاح موقت است، با این توضیح که فسخ نکاح، اختصاص به نکاح دائم نداشته و در صیغه محرمیت نیز چنانچه یکی از موارد فسخ مانند جنون زوج، وجود داشته باشد، زوجه می‌تواند با مراجعه به داد‌گاه خانواده برای فسخ و باطل کردن صیغه موقت اقدام کند.